

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 21Sas/11/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0924100845
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Bc. Marián Haladej
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2025:0924100845.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudcom Mgr. Bc. Mariánom Haladejom, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/XX, XXX XX D., SR, právne zastúpený : LEGAL IURIS – advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Tehelná 11, 048 01 Rožňava, SR, IČO: 47 242 795, proti žalovanému: Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, SR o preskúmanie rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X C. dňa 08.10.2024, takto

rozhodol:

I. Zrušuje rozhodnutie žalovaného Generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 08.10.2024 a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na úplnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania.

odôvodnenie:

1. Správnu žalobou z 09.12.2024, doručenu Správnemu súdu v Košiciach elektronicky dňa 10.12.2024, v spojení s jej doplnením z 07.03.2025 sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. XXX XXX XXXX X zo dňa 08.10.2024 (ďalej aj „preskúmané rozhodnutie“ alebo „napadnuté rozhodnutie“), v spojitosti s rozhodnutím Sociálnej poisťovne – ústredie (ďalej aj „prvostupňový správny orgán“) č. XXX XXX XXXX X zo dňa 04.03.2024 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“) a vrátenia veci prvostupňovému správne mu orgánu na ďalšie konanie. Žalobca zároveň žiadal, aby mu súd priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

2. Rozhodnutím zo dňa 08. 10. 2024, č. XXX XXX XXXX X žalovaný podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon o sociálnom poistení“) zamietol odvolanie žalobcu v plnom rozsahu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu vo veci zamietnutia žiadosti o invalidný dôchodok.

Administratívne konanie

3. Žalobca žiadosťou zo dňa 10. 01. 2024 požiadal prvostupňový správny orgán o priznanie invalidného dôchodku. Prvostupňový správny orgán rozhodnutím č. 685 415 6925 0 zo dňa 04.03.2024 rozhodol tak, že podľa § 70 ods. 1 a § 71 zákona o sociálnom poistení predmetnú žiadosť žalobcu zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil skutočnosťou, že podľa odborného posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Rožňava z 10.01.2024 žalobca nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť bola posudkovým lekárom sociálneho poistenia určená na 30 % a teda invalidita nevznikla.

4. Proti prvostupňovému rozhodnutiu podal žalobca v zákonnej lehote ústne do zápisnice spísanej pred Sociálnou poisťovňou, pobočka Rožňava odvolanie zo dňa 11.03.2024 a žiadal o opakované posúdenie svojho zdravotného stavu a priznanie invalidného dôchodku. V podanom odvolaní namietal skutočnosť, že prvostupňový správny orgán pri svojom rozhodovaní nezohľadnil všetky jeho ochorenia a predložené lekárske správy.

5. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný, s poukazom na príslušnú právnu úpravu, uviedol, že na základe podaného odvolania bol zdravotný stav žalobcu opätovne posúdený posudkovým lekárom sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Rožňava (ďalej len „posudkový lekár“). Posudkový lekár po opätovnom posúdení zdravotného stavu žalobcu zotrval na svojom pôvodnom závere posúdenia; odvolaniu nevyhovel a kompletný posudkový spis predložil posudkovému lekárovi sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, ústredie so sídlom v Prešove (ďalej len „posudkový lekár ústredia“). Posudkový lekár ústredia po posúdení zdravotného stavu žalobcu dospel k záveru, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím od 10.01.2024 do 27.03.2024 sú choroby dýchacej sústavy, choroby horných ciest dýchacích, obrna návratného nervu (n. Laryngeus recurrens), obojstranná, s dýchacími ťažkosťami a poruchou hlasu podľa kapitoly VIII, oddielu A, položky 9, písmena c) prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení a mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určil na 30 % (z rozpätia od 30 % do 50 %). Za rozhodujúce zdravotné postihnutie od 28. 03.2024 po prepustení NÚTPCH Vyšné Hágy posudkový lekár ústredia určil choroby dýchacej sústavy, choroby dolných ciest dýchacích, bronchiálna astma, stredne ťažká perzistujúca podľa kapitoly VIII, oddielu B, položky 3, písmena c) prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení a mieru poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť určil na 30 % (z rozpätia od 30 % do 45 %). Na základe uvedených skutočností žalovaný dospel k záveru, že po posúdení zdravotného stavu v rámci odvolacieho konania je miera poklesu schopnosti žalobcu vykonávať zárobkovú činnosť 30 % a u žalobcu invalidita nevznikla. Žalovaný zároveň uviedol, že žalobca v odvolacom konaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by spochybňovali úplnosť, objektivitu a presvedčivosť posudkov posudkových lekárov sociálneho poistenia a prijatý záver v posudkoch posudkových lekárov sociálneho poistenia spochybnili alebo vyvrátili.

Správne súdne konanie

6. Žalobca svoju včas podanú správnu žalobu odôvodnil tvrdením, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia (§ 191 písm. c) SSP); je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov (§ 191 písm. d) SSP); zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci (§ 191 písm. e) SSP); skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu (§ 191 písm. f) SSP) a došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej (§ 191 písm. g) SSP).

7. Žalobca v prvom rade poukázal na skutočnosť, že vykonané dokazovanie žalovaným bolo nedostatočné, posúdenie jeho zdravotného stavu bolo neúplne a nesprávne; nesprávne bola stanovená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a nesprávny bol aj záver posudku o neexistencii invalidity. Žalobca mal za to, že napadnuté rozhodnutie vydal žalovaný výhradne na základe posudku posudkového lekára a komisie z 10.01.2024. Posudkový lekár pritom nebral do úvahy chronickú obštrukčnú chorobu pľúc, stredne ťažkú perzistujúcu astmu, chronickú chorobu hlasiviek, pokles výkonu pri stredne ťažkom zaťažení a celkovú vzdychavivosť a kontinuálnu nemožnosť normálneho dýchania. Žalobca tvrdil, že žalovaný nebral do úvahy ďalšie lekárske správy a neprihliadol na jeho cievnu príhodu z októbra 2022, vážne ochrnutie obličiek a chronické respiračné ochorenie priedušnice s postihom na hlasivky. V odbornom posudku neboli zohľadnené vyjadrenia ošetrojúceho všeobecného lekára a posudkový lekár sa s odborným vyjadrením ošetrojúceho všeobecného lekára žiadnym spôsobom nevysporiadal. Uvedený postup posudkového lekára považoval žalobca za rozporný s judikatúrou Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 1So/59/2022), spôsobujúci zásadnú vadu celého konania, ktorá odôvodňuje zrušenie rozhodnutia z neho vychádzajúceho. Záverom poukázal na s vecou súvisiacu judikatúru Najvyššieho súdu SR (sp. zn. 4So/86/2005, sp. zn. 1So/83/2006) a uviedol, že zamietnutím jeho návrhu na priznanie invalidného dôchodku došlo k významnému negatívnemu zásahu do jeho sociálnej sféry.

8. Žalovaný vo svojom vyjadrení k správnej žalobe zo dňa 07.05.2025 zotrval na skutkových a právnych argumentoch obsiahnutých v napadnutom rozhodnutí. Poukázal na lekárske prepúšťacie správy a celkový zdravotný stav žalobcu a uzavrel, že zdravotný stav žalobcu bol posúdený správne, komplexne a v súlade s príslušnými právnymi predpismi o sociálnom poistení. Napadnuté rozhodnutie považoval žalovaný za vecne správne, vydané v súlade so spoľahlivo zisteným skutkovým stavom a s právnymi predpismi o sociálnom poistení. Na základe uvedeného žalovaný žiadal správnu žalobu zamietnuť.

9. K vyjadreniu žalovaného k žalobe žalobca už svoje stanovisko nezaujal (nepodal repliku).

10. Správny súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 18.08.2025, ktorého sa zúčastnil žalovaný ako aj žalobca so svojim právnym zástupcom. Žalobca na pojednávaní uviedol, že trvá na podanej žalobe ako aj na jej dôvodoch. Rovnako ako v podanej správnej žalobe žalobca uviedol, že posudkový lekár nezohľadnil všetky lekárske správy, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu. Upriamil ďalej pozornosť na výjazdy rýchlej zdravotnej služby a záchranárov, ktoré boli vyhodnotené ako adekvátne s tým, že keby neboli dané tak žalobcovi zlyhajú pľúca a zadusí sa. Mal za to, že pochybením zo strany žalovaného došlo k porušeniu jeho ústavného práva na objektívne zhodnotenia zdravotného stavu. Žalovaný rovnako zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Námietky vznesené žalobcom považoval za irelevantné z dôvodu, že jeho posudkový lekár sa zaoberal všetkými zdravotnými postihnutiami žalobcu. Nespokojnosť žalobcu s posúdením jeho zdravotného stavu žalovaný považoval len za subjektívne presvedčenie žalobcu. Z uvedených dôvodov mal žalovaný za to, že podaná správna žaloba je nedôvodná a žiadal, aby ju správny súd zamietol.

Relevantné právne predpisy

11. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

12. Podľa § 134 ods. 1 SSP je správny súd viazaný rozsahom a dôvodmi žaloby, ak nie je ďalej ustanovené inak. Výnimky z tohto všeobecného pravidla sú vymedzené v § 134 ods. 2 SSP, pričom medzi tieto výnimky patrí aj správna žaloba v sociálnych veciach podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, ak je žalobcom fyzická osoba.

13. Podľa § 135 ods. 1 SSP na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia alebo vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

14. Podľa § 202 ods. 2 SSP správnu žalobu fyzickej osoby správny súd posudzuje neformálne. Ak je žalobcom právnická osoba, správna žaloba musí obsahovať všetky náležitosti uvedené v odseku 1 a § 182 ods. 1.

15. Podľa § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

16. Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

17. Podľa § 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení, dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

18. Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe: a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho

vývoja, ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

19. Podľa § 71 ods. 6 zákona o sociálnom poistení, miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

20. Podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení, mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

21. Podľa § 153 ods. 3 písm. a/ zákona o sociálnom poistení lekárska posudková činnosť dôchodkového poistenia zahŕňa posudzovanie dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

22. Podľa § 209 ods. 1 zákona o sociálnom poistení rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa vydáva písomne, ak tento zákon neustanovuje inak. Rozhodnutie musí byť v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti.

23. Podľa prílohy č. 4 k Zákonu o sociálnom poistení Kapitola VIII – Choroby dýchacej sústavy, Oddiel B – Choroby dolných ciest dýchacích,, oddiel E - dorzopatia, deformujúca dorzopatia a spondylopatia, položka 33. Bronchiálna astma, písm. c) stredne ťažká perzistujúca astma pred začatím adekvátnej liečby, príznaky denne, nočné príznaky najmenej 1-krát týždenne alebo $60\% < FEV1 < 80\%$ referenčných hodnôt, alebo variabilita PEF $> 30\%$; prejavy ako v bode a) pri kombinovanej liečbe nízkymi až stredne vysokými dávkami inhalačných kortikoidov s dlhodobo pôsobiacimi inhalačnými betasympatomimetikami, prípadne antileukotriénmi alebo teofylínmi, alebo pri monoterapii vysokými dávkami inhalačných kortikoidov; alebo prejavy ako v bode b) pri pravidelnej liečbe nízkymi dávkami inhalačných kortikoidov alebo monoterapii antileukotriénmi, je miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 30-45 %.

24. Podľa § 191 ods.1 písm. d) SSP správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrení orgánu verejnej správy, ak je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

Právny názor správneho súdu

25. Správny súd v Košiciach ako vecne a miestne príslušný správny súd v konaniach o žalobách v sociálnych veciach, po zistení, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou, včas, preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a dôvodov uvedených v žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o správnu žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Správny súd posúdil obsah žaloby fyzickej osoby neformálne (§ 202 ods. 2 SSP) a v nadväznosti na jej dôvody a na požiadavky zákonnosti rozhodnutia vydaného orgánom verejnej správy, súdny prieskum zákonnosti napadnutého rozhodnutia zameral predovšetkým na posúdenie, či toto bolo vydané v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, či vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a či je jeho výrok dostatočne a zrozumiteľne odôvodnený a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

26. Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní. Úloha súdu v správnom súdnictve nie je nahrádzať činnosť orgánov verejnej správy pri zisťovaní skutkového stavu, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí, teda v tom, či príslušné orgány verejnej správy pri riešení konkrétnych otázok rešpektovali príslušné hmotnoprávne

a procesnoprávne predpisy. Úlohou súdu je posudzovať, či si orgán verejnej správy zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie obsahovalo zákonom predpísané náležitosti. Zákonnosť rozhodnutia je podmienená zákonnosťou postupu orgánu verejnej správy predchádzajúcemu vydaniu rozhodnutia (napríklad rozsudok NS SR sp. zn. 2Sžo/32/2014 z 28.09.2015).

27. Predmetom súdneho prieskumu bolo rozhodnutie žalovaného, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie, ktorým bola zamietnutá žiadosť o invalidný dôchodok. Žalobca namietal predovšetkým nevypriadanie sa so všetkými zdravotnými komplikáciami, nevykonal dokazovanie za účelom zistenia riadneho skutkového stavu.

28. Zákonným predpokladom pre priznanie nároku na invalidný dôchodok je kumulatívne splnenie podmienok stanovených zákonom o sociálnom poistení, ktoré sú uvedené v § 70 ods. 1 zákona o sociálnom poistení. Jednou z týchto podmienok je, aby sa poistenec (fyzická osoba) stal invalidným, pričom poistenec je podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení invalidným, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Miera tohto poklesu je uvedená v prílohe č. 4 k Zákonom o sociálnom poistení a je uvedená v percentuálnom vyjadrení. V preskúvanom prípade bola žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok zamietnutá s odôvodnením, že podľa posudkových lekárov žalobca nie je invalidný, lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Odbornými posudkami posudkových lekárov, ako aj na podklade dostupných žalobcom v administratívnom konaní predložených lekárskejších správ, nálezov a vyšetrení, teda postupom podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení, bolo u žalobcu zistené, že žalobca nie je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, pretože pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav nemá pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. U žalobcu bola zistená miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou v rozsahu 30%, pričom za hlavné zdravotné postihnutie od 10.01.2024 do 27.03.2024 bolo u žalobcu určené ochorenie uvedené v kapitole VIII., oddiel A, položka 9 písmeno c) v prílohe č.4 zákona o sociálnom poistení, po vyšetrení žalobcu v Národnom ústave TBC, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo E. F., bolo určené hlavné zdravotné postihnutie od 28.03.2024 uvedené v kapitole VIII., oddiel B, položka 3 písmeno c) v prílohe č.4 zákona o sociálnom poistení s mierou funkčnej poruchy 30%. (Rozpätie uvedené v prílohe č. 4 zákona o sociálnom poistení k uvedenej diagnóze je 30% - 45%).

29. Percentuálna miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť žalobcu bola stanovená po posúdení jeho zdravotného stavu posudkovými lekármi, pričom posudkový lekár v konaní pred žalovaným, po absolvovaní špecializovaného vyšetrenia v Národnom ústave TBC, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo Vyšných Hágoch zmenil rozhodujúce ochorenie a vyhodnotil mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu 30% (rozsah uvedený v prílohe je 30% – 40%). Zo strany posudkového lekára bola stanovená spodná hranica miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, pričom nebolo bližšie vysvetlené, prečo nebola stanovená napr. stredná alebo horná hranica, resp. akým kritériom sa objektívne určila miera poklesu. Správny súd podotýka, že miera poklesu bola určená síce v zákonom rozsahu, tak ako je uvedené v prílohe zákona o sociálnom poistení, ale príloha k zákonu o sociálnom poistení určuje zákonný rozsah určené ochorenie spodnú hranicu 30%, hornú hranicu 45%, teda uvedený rozsah s poukazom na platnú právnu úpravu, umožňuje stanoviť mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v rozsahu kedy žalobcovi nevznikne invalidita (30% – 40%), resp. v rozsahu, kedy žalobcovi vznikne invalidita (41% – 45 %). S poukazom na vyššie uvedené, správny súd zdôrazňuje, že odborný lekárskejší posudok ako podstatný dôkaz v konaní, by mal byť riadne zdôvodnený, prečo určil posudkový lekár mieru poklesu v danom rozsahu, najmä v prípade kedy ochorenie sa nachádza v hraničnom pásme priznania, respektíve nepriznania vzniku invalidity. Správny súd na druhej strane však poukazuje na právny názor Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý je vyjadrený v jeho rozsudku sp.zn. 6Ssk/120/2024 zo dňa 26.03.2025, cit.: „V tejto súvislosti najvyšší súd konštatuje, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné znalosti (...) Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekárskejší posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktoré je súd (vzhľadom na absenciu

odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritériá však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k účastníkom konania udávaným ťažkostiam a svoje posudkové závery náležite odôvodní.“ Správny súd uvádza, že posudkový lekár síce uviedol jednotlivé lekárske správy, ako i vysvetlil genézu jednotlivých ochorení žalobcu, pričom určenie miery funkčnej poruchy bližšie nevysvetlil, prečo ju určil v spodnej hranici zákonného rozsahu.

30. Ako ďalší nedostatok správny súd vzhliadol, že v lekárskom posudku sú bližšie zhrnuté jednotlivé odborné vyšetrenia (lekárske nálezy), ktoré absolvoval žalobca, pričom v lekárskom posudku nie je bližšie vysvetlené, či majú alebo nemajú vplyv na prípadné zvýšenie miery funkčnej poruchy o 10 % (konkrétne tento nedostatok videl v odborných vyšetreniach u kardiológa, liečbe žalobcu na vysoký krvný tlak). Správny súd z dôvodu absencie odborných lekárskeho vedomostí nevie vyhodnotiť obsah týchto lekárskeho správ, nie je na to ani oprávnený, správny súd len skúma, či takýto posudok je jednoznačný, úplný, určitý a presvedčivý, či posudkový lekár sa riadne vysporiadal s podstatnými skutočnosťami a prihliada na ťažkosti, ktoré uvádza účastník konania a zisťuje, že či závery posudkový lekár následne náležite odôvodnil.

31. Správny súd na bližšie odôvodnenie svojho záveru uvádza, že lekárskeho posudok predložený v konaní, ako kľúčový podklad na rozhodnutie, je obsiahly, sú tam síce uvedené jednotlivé správy, nedáva však odpoveď, prečo miera funkčnej poruchy s poukazom na ťažkosti, ktoré uvádza žalobca, konkrétne porucha hlasiviek, cievná príhoda, vysoký krvný tlak, poruchy srdca, môže - nemôže byť zvýšená pre tieto „pridružené ochorenia“ (zvýšenie o 10%), nie je zrejmé, prečo miera funkčnej poruchy je určená v spodnej hranici s poukazom na určité objektívne kritériá. Správny súd poukazuje, že v danom preskúmanom prípade videl za žiaduce a nevyhnutné riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, ako i záver posudkového lekára, pretože jednak v rámci odvolacieho konania došlo k zmene stanovenia hlavného ochorenia (uvedené je z jednej strany akceptovateľné a vysvetlené, pretože žalobca bol vyšetrený v špecializovanom zdravotníckom pracovisku), na druhej strane je však potrebné poznamenať, že po zmene rozhodujúceho zdravotného postihnutia (ochorenia), bola stanovená miera funkčnej poruchy na spodnej hranici, bez bližšieho vysvetlenia s poukazom na subjektívne ťažkosti žalobcu, ako i bez vysvetlenia prípadných súvislostí s ďalšími zdravotnými postihnutiami. V danom prípade správny súd nevedel zodpovedať a vyhodnotiť atribút zrozumiteľnosti a preskúmateľnosti lekárskeho posudku, z ktorého sa ako správny súd, tak ani účastník konania nedozvedel, prečo mu bola určená spodná hranica miery funkčnej poruchy a prečo kardiologické problémy (resp. liečba žalobcu na vysoký krvný tlak) nemohli mať vplyv na prípadné zvýšenie percentuálnej miery funkčnej poruchy.

32. Správny súd si je vedomý, že uvedený postup môže predstavovať ďalšiu administratívnu záťaž pre správne orgány, ako i posudkových lekárov, na druhej strane sa však rozhoduje o právach osôb, ktorý schopnosť vykonávať prácu je znížená, ako uviedol žalobca nebol spôsobilý vykonávať prácu, preto je nevyhnutné v týchto konaniach náležite postupovať, zistiť objektívne skutkový stav veci, zadovážiť si dostatok podkladov na rozhodnutie a záver riadne zdôvodniť.

33. V konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného o dávkach sociálneho poistenia, v rámci ktorých sa rozhoduje o invalidnom dôchodku, je nevyhnutnou požiadavkou dôsledné objasnenie zdravotného stavu žiadateľa o dávku z hľadiska zachovania miery jeho pracovnej spôsobilosti. Zákon o sociálnom poistení v § 71 ods. 3 upravuje postup pri posudzovaní (pri určení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť). Orgán verejnej správy dokazovanie vykonáva podľa § 196 a nasl. Zákona o sociálnom poistení, pričom jedným z dôkazov sú aj odborné posudky vydané posudkovými lekármi sociálneho poistenia príslušných organizačných zložiek Sociálnej poisťovne vyhotovené v rámci výkonu lekárskej posudkovej činnosti dôchodkového poistenia, ktorá zahŕňa aj posudzovanie dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu a poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Lekárskeho posudková činnosť je v zmysle Zákona o sociálnom poistení zverená posudkovým lekárom organizačných zložiek Sociálnej poisťovne. Správne súdy v rámci rozhodovania v správnom súdnictve nemajú oprávnenie ani na to, aby vyslovovali odborný záver o tom, či v prípade žalobcu ide o osobu invalidnú, ani nevyslovujú odborný záver ohľadom medicínskych otázok. Posudzujú len to, či posudky posudkových lekárov ako podklad rozhodnutia o nároku o invalidný dôchodok sú úplné, objektívne, logické a presvedčivé, a či ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárskeho vyšetrení (rozsudok NS SR sp. zn. 9Sžo/16/2014 zo dňa 28.10.2015). Rovnako to uviedol opakovane aj NSS

SR v rozsudku sp.zn. 6Ssk/149/2023 zo dňa 30. 07. 2024 cit. : „V tejto súvislosti najvyšší správny súd konštatuje, že posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 menovaného zákona). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť.“

34. V odbornom posudku (vzhľadom na zmenu rozhodujúceho ochorenia) absentuje zmienka, prečo nedošlo k prípadnému navýšeniu miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 10% (postupom podľa § 71 ods. 8 zákona o sociálnom poistení), rovnako absentuje aspoň jednoduchá zmienka o tom, prečo nie je v prípade posúdenia hlavného ochorenia určená stredná alebo horná hranica miery poklesu (40% - 45%), ale iba spodná hranica miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť (30%). Správny súd má za to, že posudkový lekár žalovaného sa v dostatočnom rozsahu nevysporiadal so všetkými relevantnými skutočnosťami, z obsahu posudku nie je zrejmé jeho úvaha, na základe ktorej dospel k určeniu prislúchajúcej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

35. Vo vzťahu k ostatným námietkam, správny súd uvádza, že ďalšie námietky posudzoval len v kontexte k nosnej vade konania a to nepreskúmateľnosti rozhodnutia v časti lekárskeho posudku a jeho nepreskúmateľnosti, ktorý tvoril podstatný podklad na rozhodnutie. Záver z tohto posudku bol kľúčový otázka majúca vplyv na ďalšie rozhodnutie správneho orgánu vo vzťahu k nároku na príspevok na opatrovanie, ktorý bol odňatý žalobcovi.

36. V ďalšom konaní úlohou žalovaného bude náležite sa vysporiadať so závermi v lekárskejších nálezoch predložených zo strany žalobcu a opätovne vyhodnotiť ich súvislosti (či majú vplyv alebo nemajú vplyv na prípadné zvýšenie miery poklesu vykonávať zárobkovú najviac o 10%) vo vzťahu k existencii ďalšieho zdravotného ochorenia (ochorenie srdca, vysoký krvný tlak, prípadné iné ochorenia). Ak nie je spôsobilé zvýšiť mieru poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, zdôvodniť, prečo nie je spôsobilé. Rovnako je potrebné aspoň v nevyhnutnom rozsahu zhodnotiť, prečo bola určená spodná hranica miery funkčnej poruchy a nie napríklad stredná alebo horná hranica. Správny súd má za to, že postačuje zrušenie len žalovaného rozhodnutia, pričom na žalovanom bude, či nápravu vykoná v rámci odvolacieho konania alebo prípadným zrušením prvostupňového rozhodnutia a vrátením veci prvostupňovému správneému orgánu.

37. Úlohou správneho súdu nie je dopĺňať argumentáciu žalovaného, ale je posudzovať, či si orgán verejnej správy zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie obsahovalo zákonom predpísané náležitosti ale je posudzovať zákonnosť a odôvodnenosť rozhodnutia, či toto rozhodnutie korešponduje s administratívnym spisom.

38. Podľa § 119 SSP v znení účinnom v rozhodnom čase správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak. Správny súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie zákonnosti napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia alebo na rozhodnutie vo veci.

39. Podľa § 119 SSP správny súd vychádza zo skutkového stavu zisteného orgánom verejnej správy, ak tento zákon neustanovuje inak.

40. Z uvedených dôvodov preto správny súd žalobnému návrhu súd vyhovel, rozhodnutie žalovaného podľa § 191 ods.1 písm. d) SSP zrušil.

41. Podľa § 163 SSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde.

42. Podľa § 167 SSP správny súd prizná žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu dôvodne vynaložených trov konania, ak mal žalobca vo veci celkom alebo sčasti úspech

43. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 SSP tak, že priznal ich náhradu žalobcovi v celom rozsahu, ktorý bol v konaní úspešný voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci samej (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozsudku. Zmeškanie uvedenej lehoty nemožno odpustiť. (§ 443 ods. 1 a 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP (ktorému správnomu súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a spisová značka konania) uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len "sťažnostné body"),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh). (§ 445 ods. 1 SSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí správnomu súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Správny súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. K podaniu kolektívneho orgánu musí byť pripojené rozhodnutie, ktorým príslušný kolektívny orgán vyslovil s podaním súhlas.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší účastník konania dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, správny súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Kasačnú sťažnosť možno podľa § 440 ods. 1 SSP odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) SSP sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

V kasačnej sťažnosti nemožno uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti (§ 441 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačná sťažnosť nemá odkladný účinok, ak SSP neustanovuje inak (§ 446 ods. 1 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Uvedená povinnosť neplatí, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c) a d),
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci. (§ 449 ods. 1, 2 SSP).